

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N.O. 00730

ZUMER IN KINDERLAND

Abraham Leib

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-00730-7

9780657007300T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

א. לִיִּב.

(לִיבָּן אֶרְקָן)

זומען אין "הינדעראלאנד"

פַּרְלָאָג "חַבְרָה"

1930

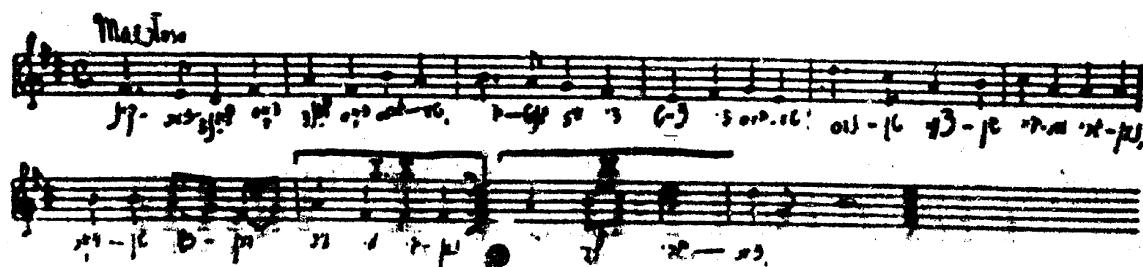
וּוִילְנָע

ווערטער -
מייקאָלֶא.

פּוֹזִיךְ -
לְאַזָּאָרְ חַיְנָעָרְ.

קִינְדֶּרֶלְאָנֵד

(קִינְדֶּרֶלְאָנֵד-חַיְמָן).

קִינְדֶּרֶלְאָנֵד, דָּאָס לְאָנֵד דָּאָס גְּרֻעַסְטָע.
יַוְגַּנְתְּ אֵין דִּי צִיְּתָדִי בְּעַסְטָע!
נַעֲסַטְנָ צְוַיְּשָׁן בְּיַמְּצָר גְּרִיבָעָן,-
דָּאָרְטָן זְשֻׁמְעָן מִיר וּוּי בִּינָעָן;
עַסְנָ, אַרְבְּעַטְנָ אָוֹן שְׂפָיְלָן,
רַיְיָן דָּאָס הָאָרֶץ אָוֹן פְּרִיאַי דָּעַר וּוַיְלָן.
לְעַפְנָן סִילּוֹאָן-לִיְקָדָעַם שִׁינְעָם
אַלְעָלָעַ לְעַפְנָן מִיר אַיְנִינָעָם.
„גִּילְאָנְדָן“ בּוּיְעָן מִיר מִיט לִידְעָר,
דָּאָרְטָן זְיַינָעָן אַלְעָלָעַ בְּרִידְעָר,
„גִּילְאָנְדָן“ בּוּיְעָן מִיר מִיט לִידְעָר,
דָּאָרְטָן זְיַינָעָן אַלְעָלָעַ בְּרִידְעָר.

ח'ען קינדער טהון גאנען פאנץ סוף פון זי
גען - ווּאַכְיכָּעַ זֶמֶד - וּוּאַקְזִּיעַס גֵּזֶן דָּרְפָּן
ווּיְדָעַ זֶד פָּרָעָלְגָּעַן אַנְן דָּעַ נְיוֹיְגָּדָךְ דַּתִּי.

בן צענטרער פון דוד קַלְפִּינִיג, אויטן
העכטן מלָגָז, טַסִּיף זיך ווי פַּרְדָּלֶם בְּגַזְוֵי.
טַפְּקִין קָעַ גַּבְּזִידָע. אויטַה וְרַשְׁטַן שְׂפָק אָז
אֲנוֹ רְזִיסְטָר וְלָגָז, וְהַקְּסָעַ מַעַרְבָּד אַם פְּרַצְזָאָל.
יעַד פְּאַדְנָגְבָּט נְאָךְ פְּלַנְגְּטָרִיזָט הַעֲדָן דָּעַ
הַינְּדָעָרְטָרָר קִינְדָּעָר גַּעַשְׁפָּאָט זִיךְ נַעַן
מְעַשְׁת, וְהַקְּסָעַ מַעַרְבָּד דַּעֲרַצְיָילָט זַיְהָ. מַעַרְבָּד
אוֹן מַעַרְבָּדְגָּט אָנוֹ מַעַרְבָּדְגָּט זַיְהָ גַּעַן נַיְהָ.
אַרְקָעָר סָומֵל אָחָן חַיִּין, פָּוֹן חַזְעָן גַּלְעָדָעָן.
מַעַרְבָּדְגָּט דַּי בְּעַקְעָפָט נַעַן דַּי עַלְמָעָרָן
אוֹן פָּסָדְקָט זַיְהָ, גַּעַן דַּרְגָּפָט גַּעַן קִינְגָּעָם
נִימָט הַעֲמָן פְּלָזָן "קִינְדָּעָרְלַגְּדָן" ...

אויסטן צווישטן טטונג געפיגט זיך דער
על-אלגאָס. אַס טיטין דְּקָשֶׁת אִיבְּגָעֵר וּדְרִיכְסִיך
הַקְּבָּגָע טִישָׁן אָזְן בְּנֵי יִצְחָק טִישׁ וַיַּצֵּת קָרְבָּעֵד
טִישׁ וַיַּצֵּת 12 קָרְבָּעֵד 14 קָרְבָּעֵר. דְּרִיכְיַּת
קָרְבָּעֵג קָוְמָעֵן דְּקָרְבָּעֵן מִיט דִּי סְפִּילְעָר
וַיַּעֲרֹעַ לְעֹרְבָּעֵד אָזְן קָלְפָּעֵן מִיט דִּי סְפִּילְעָר
אָזְן וַיַּנְגַּעַן דִּין מְחִיזָּה טָמֵם דִּי פְּגָלִים מָוֵן
קָרְבָּעֵר לְקָרְבָּעֵד. דִּי עַלְפָּעָזָע קָרְבָּעֵר סְפִּילְעָר
וַיַּאֲנַגְּבָּעֵן גָּלְפָּעֵן. וַיַּוְנַגְּבָּעֵן דִּין שְׂוִינְגָּן
בָּפָּלְדָּן מְרוֹטָעָן... אָזְן וַיַּרְיְּגָעֵן
אָזְן גַּעֲפָדִיק דָּק אַיזְוָן קָרְבָּעֵן וַיַּנְגַּעַן
בָּאַצְּרָתָם מִיט דִּי בְּלוּמָעֵן פָּוֹן דָּעֵר קָאָפְּגָעֵן
צְווִישָׁן אַיזְוָן גַּעֲרִיכָּת אָזְן דָּעֵם צְווִישָׁן וַיַּגְּבָּעֵן
דִּי קָרְבָּעֵר. סְפִּילְעָמָמָה גַּיְיָה קָרְבָּעֵר קָרְבָּעֵר זַעַם
פָּעֵן אָשָׁק גַּרְוִיט אַיזְוָן מְוֵילָאָ, אַבְּגָעָר וַיַּגְּבָּעֵן
אוֹבָּד גַּיְיָה אַמְּבָּאָפְּגָעָה צְבָּאָה דִּי גַּעַם

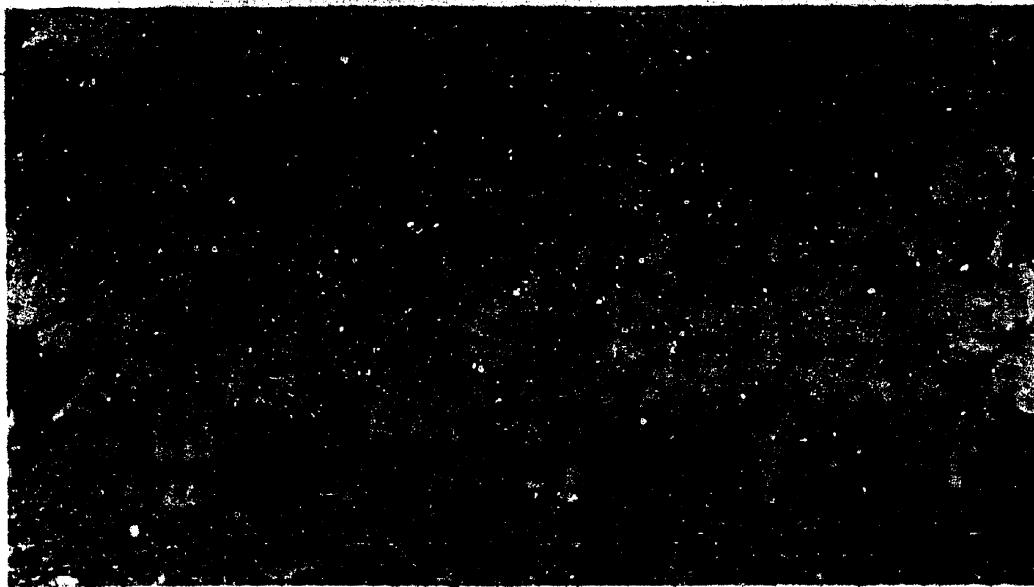
אויך מיט, שאל עבדיק מיט די קעט.
דא אין עסוויג גאנעריסט פון גלאזען די
געבע גראפעם קינדער, זיין קומען די גלאזען
חווי וואבן, איזער די די פינע זילען מיטן ליד
מקבל פיט זיין. דא בעזבנט פון זיין אויך
מיט די איזער קאנדרידיק אוון דאסטנאלס איז
שווין ניט איזו פרייליך איזו חלדאן...
דען עסוויג האט צוויי האיזער זילען, זיין
ויבגען איזער זילען איזן, איזער דאסטנאלס איזן

דעד גרויסעער, שיינער טיעץ, סילואן,
וחאָס האָז אַין ווּבְעֵג בעדערעס פֿוּזִי נְזֶה
ווּיקְסֶן, שטְרָאָט זְיךָ גּוֹיִךְ אַזְוִי מְזִיעָסְטֶה.
טִישׁ. ער אַיז גָּזְרִיםְט אַין דָעַר גַּנְגְּזָר גַּנְגְּט
גַּנְגְּט נְאָז מִיט וּבְין שְׂיָנְקִיטָה, נְאָז אוֹיְצָמִיט וּבְין
קְלָאָרְקִיטָן אוֹן רַיְנְקִיטָן. וּמְעַן מְעַן בְּקָדְשָׁת זְיךָ
אַין אִים, חִילְט זְיךָ אַזְיךָ וּבְין חָסָרְדִּינְקָעָן...

וַיְגַע מֵשׁ וָהָלִן גָּלוּ קִינְדָּרֶךְ כְּבֹשָׂן...
בְּנֵי דָרֶךְ בְּקִנְדָּרֶךְ לְעֵמֶק מִזְרָחָ סְלִיךְ, אֲיִזְנָן
אֲיִזְנָן בְּקִנְדָּרֶךְ, צְוֹוִיָּהָן וְתַחַרְדָּרֶךְ עַלְמָרֶךְ קִינְדָּרֶךְ
עַלְמָרֶךְ וְיַיְנְזָרֶךְ בְּקִנְדָּרֶךְ גַּלְגָּלֶת (חַזְוּלָעָן).
יְהֻדָּה הַיְזָרֶךְ אַיְזָן בְּקִנְדָּרֶךְ מִזְרָחָ גַּלְגָּלֶת קִינְדָּרֶךְ
מִזְרָחָ קִינְדָּרֶךְ מֵישׁ וָהָלִן אֲוֹלָטְפָעָד, וַיְהִי
לְעֵמֶק. גַּוְעַלְכָעַ הַיְזָרֶךְ גַּעֲפִינְעָן וַיְהִי אַיְזָן
קִינְדָּרֶךְ עַטְלָעַכְעָן זְזִיסָק. אֲיִזְעָר
סִיר הַזְּנוּדָרֶת קִינְדָּרֶךְ מֵישׁ עַטְלָעַכְעָן אַיְזָן דָּרֶבֶת.
סִיק לְעַלְפָרֶךְ טַמְאָן בְּרַעֲנָעָן דָּהַגְּלָאָן אַיְזָן
גַּלְיְקָאָן וְאַזְעָעָן וּמְטוּעָן הַקְּפָרָבִיעָן.

זוויג זי מיר לעבען גאנך ניטש און זונע
געלאַל צוּסָט עכְבָעָן אַלְדוֹנְגָב זוֹ אַלְעָן פֿעָנְסָטָן
זִינְגָן גֵּלְדִּין, קְרָפְטָן סֶאֱקָעָן זָהִים, גַּעֲדָן
קִינְדָּעָר שְׂאַלְבָּרְגָּעָן גַּזְן דָּעָר קְהַלְגָּעָר
פֿאַשְׁיַׁדְעָנָעָן פֿערְמִינְגָּעָן: 2 וְחַכְמָן, 5 אַזְן
10 הַכְּנָזָן. פֿהַזְעִיק וְבַגְלָן דָּעָר בְּמַעְמָדָן,

ו) קידוש ליטרטורי. מון דן די ניר-יירקען גאנזען ר-
פערנער וויזע זונגעטען-קידוד-מלון. קידערלעגן-
געפינגן וויל צי' האנטהעל-דיאזונגסלאן, יונגעזק פאל מון
גאנזען.

קינדער מיט זיירען ערער אין די נילאנד-קאסטומען.

טרינקען זייר מלך, און גיט זי נאך א
פארציע פארן קעצל...

• •

גיט חיט פון דער געפֿידע, ביט לַענין-
סקווער, וואס גראונצעט זיך מיט דער קאָרֶל-
מאָרְקֵס-גָּזֶס, געפֿינַט זיך דער גרויסער שינער
-קִינְדַּעַלְאָנד-, טעטער. נאָך פון חיטין זעט
מען, ווי אויף אין זאנט بي דעם הוייפֿט-
אַרְבִּינְגָּןְג אַיז אַנגַעַשְׁרִיבָּן מיט גרויסע רויטע
אותוֹת:
- פְּרָאַלְעַטָּאַרְיָעָר פון אַלְעַטְּנָדָר פָּאָר-
איינְיקָט זיך.

דער טעטער אין זייר גרויס און האָט
אַ גְּרוּסָע בִּנְגָע אַון פְּלָעַצָּר פָּאָר אַיבָּעָר
טוּזְוָנָט מַעֲנָתָן.

אַ גַּאנְצָן טָאג אַיז דָּאַסְוָל מיט לַעֲבָן.
קִינְדָּעָר אַרְבָּעָס דָּאַ פָּאַרְשִׁידְעָנָעָהָן-אָרֶר,
בעטָן, פְּלָעַכְּטָן, קְלָעָן, נִיעָן אַונְטָעָר דער
אַנְפִּירְעַרְשָׂאָפָּט פון קָאַבְּעַטְּעַנְטָעָט לַעֲרָעָר.
דָּאַ לְעָרָנָט מַעַן זיך מַאְלָקָאָן גַּרְעָסְדָּרָעָ קִינְדָּעָר
מַאְלָן אַלְיָן דַּעַקְאַרְאַצְיָעָס פָּאָר דִּי זָוְנְטִיקְעָ
פָּאַרְשְׁטָלְוָגְעָן. אויף דער בִּנְגָע סָאנְצָן קִינְדָּעָר
אַונְטָעָר דִּי טָאָקָטָן פון אַ קְלָאוּוִיר. אַיז אַן אַנדָּעָר
זִימָט שְׁפִּילְן קִינְדָּעָר, פָּאַסְקָעָט בָּאָלָה. זַיְעָרָע
אוֹגָן גַּלְאָגָן אַון אַ פְּרִיד לִיגָּט אַוְיסְגַּעַגָּאָסָן
אויף זַיְעָרָע גַּאנְצָן קַעְפָּטָר.

רען. אַיז וּרְאַנְדָּע האָט מַעַן אַפְּגַעַגְפָּן די
קְלִיעָסְטָעָ קִינְדָּעָר, די יִנְגְּלָעָס פָּוָן דָּעָרָ פָּעָר-
פָּעָר גְּרוּפָע, די זִיבְנִיאָרִיקָע. דָּאָס אַיז דָּעָר
אַיְדָעָסְטָעָר פָּלָאָץ זָוָם עָסָן. די זָוָן שִׁינְנָט
אַאָאָרְבִּין מִיט אַיר פּוֹלְעָר פְּרָאָכָט. חָעָן מַעַט
קְשָׁקָט אַרְקָט פָּוָן דָּעָר וּרְאַנְדָּע, וּטְ מַעַן דִּי
לְעַגְדָּשָׁאָפָּט וּוּבָט - וּוּבָט אַחֲעָק. מַעַט דָּעָט
סְפִּיכָּן, די שִׁיפְּלָעָן, די הוּכָּעָס אַסְנָעָס, דָּעָט
טְעַמְּסָעָד אַזְנָבָן דִּי בָּעָרְגָּה. אַ, וּיְשִׁין די פָּאָנָא-
רָאָמָע אַיז! נִיט אַיְנָמָאָל פָּאַרְקוּט זיך אַזָּא
זִיבְנִיאָרִיקָעָר בָּחוֹר אַזְנָבָן פָּאַרְגָּעָס דָּעָרְוִילָּא
זוּ עָסָן. אַבָּעָר זִין לַעֲרָעָר דָּרְמָאָגָט אִים
בָּגָלְד:

- מַעַנְזָלָעָ, פָּאַרְחוֹצָס עַסְטוֹ נִיט?

בִּיטָם אַרְיוֹטְגָּאָג פָּוָן דָּעָר גַּעַפְּיִידָע זִינְעָנָע
פָּוָן בִּידָע. זִינְעָנָע אַבְּגָעָאָרְדָּנָט סְטָאָצִיעָס פָּאָר
מַילָּן. טִיר אַזְיְגָעָר קְלִינְגָט דָּעָר גַּלְאָק אַזְנָבָן רְוָפָט
אַאָעָעָקָעָר אַתְּהָעָר אַיז אַיז דָּעָר רְיִיעָ, אַיז-
טָעָר קִינְדָּעָר שְׁטָעָלָן זיך אַיז אַיז דָּעָר רְיִיעָ, אַיז-
בָּעָר נִאָכָן אַגְּדָעָר אַזְנָבָן אַזְנָבָן אַזְנָבָן אַזְנָבָן
קָלְטָעָט בָּיְלָק אַזְנָבָן אַזְנָבָן אַזְנָבָן אַזְנָבָן
גַּעַבְּקָעָנָעָט קוֹכָן. סְטָרָעָט: אַיְנִיקָע יִנְגְּלָעָן
וּוּלְיָן נִישָׁט פְּרִינְקָעָן זַיְעָר מַילָּן. זַיְיָ הָאָכָן הַיְנָט
גַּעַפְּגָעָן אַקְעָלָזָן זַיְעָר מַילָּן. זַיְיָ הָאָכָן הַיְנָט
זַיְעָרָע פָּאַרְצִיעָס זָוָם סְעָלָז. זַיְעָר לַעֲרָעָר
בָּגָמְעָרָקָט דָּאָס אַזְנָבָן זָוָט, אַזְנָבָן זָוָט אַזְנָבָן אַזְנָבָן

פארשטעלונג בעמַפּ-פֿער.

לעבן טעאטער, אַרְוֹבָנְגָּרִינְגָּט פָּונְ צְוֵי
וַיְתַן מִיסְ פָּאֶרְשִׁידְעָנָּעַ בַּיְמָעָרָה, גַּעֲפִינְגָּז וַיְךָ
אַ שִׁינְגָּר פְּלָאָצָּז מִיטָּ אַ בִּינְעַ אָון בְּעַנְקְלָעָן
מִיטָּ הַונְדָּרְטָעָר וַיְצָאָ פְּלָאָצָּר אַונְטָעָרָן אָפָּעָן
נָעַם הַימָּלָה. אַ שִׁילְדָּל וְאַגְּטָן אָן, אָן דָּעָר פְּלָאָצָּז
הַיִּסְטָן, נִילְאָנדָן. אַין, נִילְאָנדָן קְוֹמָעָן פָּאָר
צְוֵי מַאְלָדָן דָּרְכָּן סְעַזְאָן גְּרוֹיסָעָן יוֹם-טוֹבִים,
הַונְדָּרְטָעָר עַלְסָעָרָן פָּונְ דִּי קִינְדָּעָר, הַונְדָּרָה.
טָעַר פְּרִינְטָן פָּונְ דָּעָר קָלְאָנְגִּיעַ אָון פָּאֶרְשִׁטְיָעָר
פָּונְ דָּעָר אַרְבָּעָטָעָר. בָּאוּגָנוֹגָן קְוֹמָעָן קִינְיָן
קִינְדָּעָרְלָאָנדָן צְוֵי דִּי יוֹם-טוֹבִים. אַין דִּי נִיְּנִי-
לָאָנדָן - פָּאֶרְשִׁטְעָלְוָנְגָּעָן בָּאַטְיָילִיקָּן וַיְךָ פְּמַעַט
אַלְעָן קִינְדָּעָר צְוֵן דָּעָר קָלְאָנְגִּיעַ. אַלְעָן פָּאָר-
שְׁטָעָלְוָנְגָּעָן פָּונְ נִילְאָנדָן אָון פָּונְ קִינְדָּעָר.
לָאָנדָן טָרָאָן אַ פָּרָאָלְעָטָאָרִישָׁן כָּאָרָאָקָעָר,
אָון וַיְיָעָר דִּיְנָדָר אַיְזָן דָּעָר מְאָטָעָנָט, חַעַן
דִּי פָּאֶרְשִׁטְיָעָר פָּונְ דָּעָר אַרְבָּעָטָעָר. בָּאוּגָנוֹגָן
בָּאָגְרִיסָּן דִּי קִינְדָּעָר אָון דִּי לָעָרָעָר צְוֵי זַיְעָר
יוֹב-טוֹב.

אוֹיְךָ דָּעָר אַנְדָּרָעָר זַיְעָס פָּונְ נִילְאָנדָן
גַּעֲפִינְט וַיְךָ דָּעָר גַּארְטָן. חַעַן דִּי קִינְדָּעָר קָוָן
מַעַן אַיְזָן קָלְאָנְגִּיעַ, קָלְיָיבָּן וַיְךָ זַיְעָס דִּי
פָּאֶרְשִׁידְעָנָּעַ אַרְבָּעָטָן. יַעֲדָעָר אַיְינָעָר הַאָט אַ
רְעַכְתָּן אַוְיָסְצָוְקָלְיָיבָּן וַיְךָ אָן אַרְבָּעָט, בַּיְ וּוּלָאָ.
כָּעָר עָר אַרְבָּעָט אַחֲרָן צִימָט. וַיְלִיל עָר, קַעַן
עָר לְעַנְגָּר אַרְבָּעָטָן, אַבָּעָר דָּאָס וַיְיָנִיקְסְּטָעָ
אַיְזָן אַ וּוּלָאָ צִימָט.

אַסְן קִינְדָּעָר נִיְּעָן קָאַסְטִיוּמָעָן. דָּאָס דָּאָרָף
מַעַן דָּאָרָף הַאָבָּן צְוֵן דָּעָר קְוֻמְעַנְדִּיקָּעָר פָּאָרָה
שְׁטָעָלְוָנָּגָן. אַלְעָטָוָעָן דִּי אַרְבָּעָס מִיטָּ פָּרִיְּזָד
מִיטָּ וּוּלְגָן, סְרִיבְיוּלִיקָּן. קִינְדָּעָר צְוֹינְגָּס וַיְיָ נִיטָּ
צְוֵן אַרְבָּעָטָן. אַיְזָן מִיזְדָּעָלָעָן כָּאָפָּט דָּעַרְוּוּלָאָ
דָּרִימָלָה. סְאַיְזָן הַיִּנְגָּט הַיִּסְטָן, אַבָּעָר אַ שְׁנָעָל אַיְזָן
אָנוֹ פָּונְ אַירָעָר אַ חְבְּרָטָעָר וּוּקָטָן זַיְעָר
אוֹן זַיְעָרְשָׁעָטָמָט זַיְעָר.

יַעַדָּן פְּרִיבְּטִיקָּן נִאָךְ אַזְנְטְּבָרִוִּיטָן קְוֹמָעָן
אַלְעָטָוָעָר סְיִיר הַונְדָּרְטָן קִינְדָּעָר אַיְזָן טְעַאָצָּעָר
וַעַן קִינְעַמְאַטְּאָגְרָאָפִישָׁעָן בַּיְלָעָדָר אָון מַעַט פָּאָרָה
בְּרָעָנְגָּט דָּאָ, בַּיְזָן דִּי צִיטָס פָּונְ שְׁלָאָפָּן קְוֹמָט
אָן. גַּיְיָן אַזְיָגָעָר קְלִינְגָּט דָּעָר נִלְאָפָּן אָון מַע
מוֹ גַּיְיָן שְׁלָאָפָּן אָון אוּסְדוּעָן זַיְעָר, כִּדְיָ מַאְרָגָן
צְוֵן הַאָבָּן כָּוחָ וּוּידָעָר צְוֵן הַוּלְיָעָן. אָון מַע גַּיְיָט
אוּוּסָק שְׁלָאָפָּן מִיטָּן גַּעַדְאָנָק. אָוֹ אַיְבָּעָרְמָאָרָגָן
איְיָ שְׁוִין זַוְּנִיסִּיק אָון סַע וּוּצָט וּוּידָעָר קְוֹמָעָן
אַיְזָן טְעַאָטָעָר זַעַן אַשְׁיָּינָעָן קִינְדָּעָר-פָּאֶרְשִׁטְעָלְוָנָּגָן.
בִּינְמַעַט טְעַאָטָעָר אַיְזָן אַיְנְגָּזָעָרְדָּן אַ טְפָעָן
צִיעָּלָעָר פְּלָאָצָּז פָּאָר סְטָאָלָעָרִי. דָּאָ קְלָאָפָּן
קִינְדָּעָר מִיטָּ הַאָמְעָרָט, זַעַגָּן אָוֹן בּוּיְרָעָן אָוֹן
מַאָבָּן טִישְׁלָעָן, בְּעַנְקְלָעָן אָוֹן פָּאֶרְשִׁידְעָנָעָן
וְאָכָּן, חַאָס קְעַגְעָן בְּרָעָנְגָּעָן נִזְעָן זַיְעָן אָון דָּעָר
קָלְאָנְגִּיעַ. דָּאָ הַעֲרָשָׁת דָּעָר פּוּינְגִּזִּיטָן צְוֵן
בְּלָוָן זַוְּלָעָכָּעָן וְאָכָּן. דִּי מְלָאָכָה הַאָבָּן לִיבָּן
נִאָר דִּי יִנְגָּלְעָן אָון מַע זַעַט טָאָקָע וּוּלְטָן
דָּאָ אַ מִיּוּל... .

די בידלען אין קעט.

די קינדער פון דער קָלְאַנְיָעַ זייןען איבָּן.
געזילט אין פִּיד גְּרוֹפָעַ. די לְטַסְטָעַ גְּרוֹפָעַ,
יַיְגַּלְעַן אָוֹן מִידְלָעַן, זַיְנְגַּן בֵּין 14 אָוֹן די
יַיְגַּסְטָעַ - זַיְבְּנִיאָרִיקָעַ. אַחֲזַע דֻּעַם אִיזֶׁ פָּאָרָאָן
אַ קִינְדָּעַרְגָּאָרְטָן-גְּרוֹיְצָעַ פָּוֹן גָּאָר יַיְגַּעַן קִינְדָּעַרְ
וְאָסֶה הָאָבָּן, בָּאַיְנוֹנְדָּעַרְעַ טַעַטְיקִיטָן. יַעַדְעַ גְּרוֹפָעַ
הָאָטֶן זַיְקָר אַיְדָעַ טַעַטְיקִיטָן, אִירָעַ פָּאָרָאָמְלָוְגָּעַן
אוֹן אַיְדָעַ אַנְפְּרָעַרְ.

חוּיִי מָאָל אַיְן סְעוֹזָן קְוֹמָעַן פָּאָר וְהָלָן
אוֹן די דְּרִיֶּי עַלְתָּסְטָעַ וְרוֹפָעַס וְוַיְלָן אִוְיס אָוֹן
אַלְגָּעָמִינְעָם קִינְדָּעַרְ-פָּאָרְזִיכָּעַרְ, סְעַקְרָעַטָּאָרְ,
אַ גְּעַרְבִּיכָּט אָוֹן אַ סְּאַנְיִסְטָאָרְעַ קָאָמִיסְעַ.
די אַוְיסְגַּעַזְיַילְטָעַ בְּאַמְּטָעַ הַעַלְמָן וְזַעַר פִּילְ אַיְן
דָּעַר פָּאָרְוָאָלְטָוָנָגֶן סְוֹן דָּעַר קָלְאַנְיָעַ. אַ חַיְץ
דֻּעַם וְוַיְלָט יַעַדְעַ בְּאַגְּנָאָלָא אִוְיס אִירָעַ גָּאָ-
אַמְּטָעַ, וְאָס פָּאָרְחָאָלָטָן מִיט דָּעַר הַילְּפָעַ פָּוֹנָט
לְעַרְעַרְ דִּי אַגְּנָעַלְעַגְּנָהִימָּטָן סְוֹן דָּעַר בְּאַגְּנָאָלָא.
צַוְּיִי מָאָל אַיְן סְעוֹזָן וְהָרָן דְּוּרְכְּגָּנְפָּרָטָן
קִינְדָּעַרְטָעַן.Choּיִי טָעַג פָּוֹן סְעוֹזָן פָּאָרְחָאָלָטָן
די קִינְדָּעַרְ אַיְגָּאָגָּזָן אַלְיָיָן מִיט דָּעַר קָלְאַנְיָעַ.
זַיְעַ, אַן דָּעַר הַילְּפָעַ פָּוֹן די לְעַרְעַר אַיְן די
רַעַקְצָרִיםָן. אַיְן די טָעַג אִיז נָאָךְ פָּרִילְעַכְעַר
וְוי אַיְן גָּאנְגָּזָן סְעוֹזָן. די קִינְזִיעַרְ פְּלִיזְזִיךְ זַיְקָר
גְּאַצְעַ אַלְעַכְתִּיםָן.

אַ גְּרוֹיִיסְעַ גְּרוֹפָעַ יַיְגַּלְעַן אָוֹן מִידְלָעַן
קְלִיבָּן זַיְקָר אָוֹס גָּאָרְטָן - אַרְבָּעַטְ. די קִינְדָּעַרְ
פְּלָאָגָּזָן אַרְבָּעַטְ, רַעַטְעַלְעַעַן, בְּלוּמָעַן אָוֹן אַנְיָ-
דָּעַרְעַ גְּרִינְסָן. זַיְיִתְסָן אָוֹן פְּלָעַגְן דֻּעַם גָּאָרְטָן
יוֹחָן אַוְיגֶן קָאָפְּ. נִישְׁטָן אַלְץָן צַבְעַר וְהָרָטָן
סְפָּרְטִיקָעַ אַיְנְשָׁן פָּוֹן די צָעַן חָאָבָן וְחַאָבָּאָיָעַ.
דָּעַרְטָאָרְ וְחוּיִן אַלְעַ קִינְדָּעַרְ אַמְּבָעַסְצָן פְּלָאָגָּזָן
בְּלוּמָעַן אָוֹן אַיְנְזָעַן רַעַטְעַלְעַעַן אָוֹן צִיבָּעַלְעַסְ.
דָּאָסָן וְוָרָטָן נָאָךְ סְפָּרְטִיקָעַ פָּאָר זַיְעַר זַיְן אָוֹן
זַיְקָעַן מָוֹן זַיְקָרְבָּלָאָן.

אַ חַזְמָטָן די פְּלָעַצְעַרְ פָּוֹן אַרְבָּעַטְ אָוֹן פָּאָרְ
בְּרַעְגָּעַן שְׂטָאָלְאִירָטְ "קִינְדָּעַרְלָאָנְדְ". מִיט אִירְ
טַעַגְגִּיסְ - פְּעַלְדָּ אָוֹן סְפָּאָרְטָן - פְּעַלְדָּ. כָּאַטְשָׁ דָּעַרְ
גְּרוֹיִסְעַדְ סְפָּאָרְטָן - פְּעַלְדָּ אִיז גִּיט אָווֹי נְגַעַנְתָּ
פָּוֹן די חַזְוִין - הַמִּילְעָן, דָּאָךְ לְוִוִּיפְטָן מַעַן אַהֲיָן
מִיט גְּרוֹיִסְ חַשְּׁקָּה. מַעַן שְׁפִּילְטָן דָּאָרְטָן פָּאָרְשִׁיָּיָה
דָּעַגְעַן בָּאָלָאָ. שְׁפִּילְן : בִּיאָן - בָּאָלָאָ, פּוֹסְבָּאָן אָוֹן
וְהַלְּסָבָאָלָאָ. מַעַן מַאְכָטָן גִּימְנָאָסְטִיקָעַ. אַיְגָּאָלָא
אַיְן סְעוֹזָן קְוֹמָטָן פָּאָר אַ "פְּעַלְדָּ-טָאָגָּ", וּוּעָן
די קִינְדָּעַרְ הַאֲדָן גַּעַזְעַעַן אַיְן פָּאָרְשִׁיְּדָעַנְעַעַם
סְפָּאָרְטָן. אַ סְּפָּעַצְעַלְעַעַר סְפָּאָרְטָן - דִּירְעַקְטָאָר אִיז
פָּאָרְאָן, וְחַאָס זַאְרָגָס דְּעַרְפָּאָרְ, אָוֹ מַעַן זַיְקָר
גּוֹסָ אַמוֹזְדָּן.

טאָנֵץ אַרְוֹם קָעֶמֶפּ-פִּיטָּר.

סְבִת-גְּזַבְּסַט פָּאַרְבְּרָעַנְגַּט מַעַן שְׁוִין לְעִנְגָּעָר,
אַ נְדַכְּ בָּאָלָא אַפְּלִינוּ בֵּין 10 אַזְיִינְגָּר. סְאַיזְ אַ
קְ-כְּפְ-בִּיטָּר. הַאֲרָט בַּיְמָם סְטַבְּקָ לְיִינְגָּט מַעַן אַ
קְ-בִּיטָּר. צְלָעַ קִינְדָּעָר זְעָזָן וִיךְ אַרְוֹם פִּיטָּר,
וַיְנְגַּעַן לִידְעָר. טְזַגְּצָן אַרְוֹם פִּיטָּר אַוְן הַעֲרוֹן
וִיךְ אַיְן דִּי חַיְצָן אַוְן קָאַכְּשָׁע פְּזַיְאָחָן מַוְן
אַ וּוֹאָךְ קָעָנְפָ-לְעָבָן, וְזָסְ וַעֲרָט פָּאַרְגְּעָלְלִיעָנְטָס
פָּוֹן, קִינְדָּעָלְאָנְדָ-קוֹנְדָעָס". אַסְן קִינְדָּעָר גְּבָן
פָּאַרְשִׂיְידָעָנָע נְוּמָעָרָן, חָסְסָ וַיְיַהְצָבָן סְפָעָזִיל
צְוָנְגָרִיָּט אַזְמָ קָעֶמֶפּ-בִּיטָּר. מַעַן אַמְוֹירָט וִיךְ
יַיְעַר סְפִּין אַוְן סְהָאָלָס וִיךְ גַּעַנְגָּלָט אַגְּנָנְגָעָ
גָּאָכָט דָּא-זְיָן-קָוָן אַוִּיסְטָן פִּיטָּר, אַוִּיסְטָן סְפִּין,
אוֹיפְּדָעָר לְבָנָה, וְזָסְ פָּאַרְבִּישָׁוֹס אַוְן שְׁטָאָרָק...
מַעַן כּוֹן צְבָעָר גַּיְן שְׁלָאָפָן. מְאָרָגָן, זְוָנְטִיק, אַיְן
דְּזָן דָּעָר קָגְנְצָעָרָס פָּוֹן 10 בֵּין 12 אַוְן מַעַן
חוֹלְלִי נִישְׁתַּחֲוֵלְאָסְטָן...

אַיְן טְזָגְ אַיְן נְעָזָן אַיְן אַסְטְּרִוִּירִיקָר.
דָּאָס אַיְן דָּעָר סְאָקָאָס. אַוְן וַאֲנוֹזָעָטָי-יִאָרְצִים.
סְאַיזְ גָּאָרְנִיט צָו דְּרָקְעָנְגָן דִּי פְּרִילְלָעָכָע
קִינְדָּעָר. אַגְּנָנְצָן טְזָגְ שְׁוִינְגָן מַפְּן. מַעַן רַעַדְטָ
נִישְׁתַּחֲוֵלְבָסָן, כָּעַ זְגָטָס וִיךְ אַסְפָּן-פָּאָרָס
שְׁיִידָעָנָע פְּרִילְלָעָכָע שְׁפִּילָן. מַעַן טְרָאָנְטָ אַוְן
מַעַן דָּעָטָזְ וַיְיַעַר חַלְלָן דִּי מְאָרְטִירָרָעָר.
סְאַיזְ דָּעָר יִאָרְצִיט פָּוֹן פָּאָקָאָס אַוְן וַאֲנוֹזָעָטָי
אַיְן קָאָלְגָנִיעָ וַעֲרָט וַיְיַעַר שְׁטָאָרָק אַוִּיסְטָ
גַּעַטְאָסָט אוֹיפְּדָעָר דָּעָר רַיְנִיקִיס כּוֹן דִּי קִינְדָּעָר
אַוְן פְּלָאָס. אַסְן קִינְדָּעָר הַאֲבָן אַסְבָּע אַרְוֹמָס.

דִּי "קִינְדָּעָלְטָעָג", גַּיבָּן וִיךְ זְיִינְרָגָות אַיְין
אוֹן דִּי קִינְדָּעָר בָּאוֹוִיְוָן, אַזְוִי קָעָנְגָן וִיךְ
פָּאַרְאַנְטָזָאָרְטָלְעָךְ פָּאַר אַוִּיגָנְאָבָן.
יעַדְעָר טְזָגְ אַיְן "קִינְדָּעָלְאָנְדָ", הָאָט וִיךְ
זְיִינְן דָּרָאָגְרָאָם, אַבְּעָר אַוְמְגָעָעָר לְעָבָן דִּי
קִינְדָּעָר אַט צְוִויִּי אַסְפָּאָט אַסְנָגָן: 7 אַינְדָּעָרְפָּרִי
שְׁטִיטָס מַעַן אוֹיתָ, מַעַן וַוְאָסָט וִיךְ, מַעַן מַזְכָּט
גִּיכְנָאָסְטִיק, אַסְפָּאָגְזָר אַדְעָר שְׁבִּילְן -
בֵּין אַגְּבָיְיסָן, הָאָלָבָן, נְעָכָן אַגְּבִּיסָן-רַיְנִינִיקָט
מַעַן דִּי חַיְן. חַיְזָלָעָן אַוְן מַעַן שְׁרִיעִינְט בְּרוּוּ
אַחְיִים-בֵּין 10 אַזְיִינְגָּר. פָּוֹן 10 בֵּין 12 אַרְבָּעָט
יעַדְעָרְפָּרִי בֵּין וִיךְ אַרְבָּעָט. פָּוֹן 12 בָּאָדָט מַעַן
וִיךְ אַדְעָר מַעַן שִׁיפְּסָט וִיךְ בֵּין מִיטִּיק-1 אַזְיִינְגָּר.
פָּוֹן מִיטִּיק רֹוט מַעַן בֵּין 3 אַוְן מַעַן בָּאָדָט
וִיךְ גָּאָכְעָמָלָא אַדְעָר מַעַן שִׁיפְּסָט וִיךְ. פָּוֹן 4
בֵּין הָאָלָבָן 5 אַיְן מִילְּקָ-צִיטָט. פָּוֹן לְעַקְצִיעָס
הָאָלָבָן 6 אַיְן לְעַרְגָּנָע יִדְיִישָׁ, הַעֲרוֹן לְעַקְצִיעָס
וַיְעָגָן פָּאַרְשִׂיְידָעָנָע טְרָזָגָן אַוְן פָּאַרְלָעְזָוְנָגָן.
נְאָכְדָּעָט שְׁפִּילָטָס מַעַן וִיךְ אַוִּיסְטָן סְפָאָרָט-בָּעָלָד
בֵּין אַוְונְטָבְּרוּוּיט (7 אַזְיִינְגָּר). נְאָךְ אַוְונְטָבְּרוּוּיט
סְאַרְבְּרָעַנְגַּט מַעַן אַיְן נְגָנָץ-זָאָל אַדְעָר אַיְן
טְעַמְּטָעָר: מַעַן זְנָגָט, מַעַן טְגָנְצָט אַוְן מַעַן הַעֲרָת
מַעַשְׂיוֹת. צְחוֹי מָאָל אַ וּוֹאָךְ פָּאַרְבְּרָעַנְגַּט מַעַן
נְאָךְ אַחְנְטָבְּרוּוּיט אַיְן בָּאָגְנָאָלָא הוּא מַעַן הָאָט
שְׁמַחְהָלָעָן. דָּאָס גְּלִיקָלָעָן אַוְן פְּרִיזִידָק הַוְּלִיעָן
גִּיחַט אַיְן בֵּין 9 אַזְיִינְגָּר, וַיְעָן דָּעָר גְּלָאָק קְלִינְגָט
אַוְן רֹוטָס אַלְעָ קִינְדָּעָוּ צָו גַּיְן שְׁלָאָפָן.

קיינער האָט ניט צוּגַעַנְטָעַן זִבְנָעַ הַוִּיזֶר, אַלְכּוֹ
עד האָט זיך צוּפֶלְקִיךְ אַרְיָנְגָּעַלְיִינְס אַין זִבְנָע
קַופָּעַרְט, אַנְשָׁטָאָט זיך אַזְוּקָזְוְלִינְג אַוְיָמָן
בענְקָל...

וואָאָס טוֹט מַעַן אֲבָעָר מִיט דֵי קִינְדָּעַר,
וואָאָס האָבָן דָּאָך פָּאֶרְלִיזֶר זַיְעָרָע קַעְמָלְעָן
צָאָן-בְּעָרְשְׂטָלְעָן אַון אַנדְעָרָע זַאָכ? אַ דָּעְלָעָע,
בָּאָט פָּוֹן בָּאָנְגָּאָלְאָק גִּיט אַין קִינְדָּעַר - קָאנְגָּעָע,
לְאָרִיעָע אַון דָּאָרְטָקָעָן עַר דָּאָס אַלְכּוֹן קִרְגִּין,
חַיִּיל, קִינְדָּעַרְלָאָנד, זָאָרָגָט זִין אוּיך פָּצָר אַזְוּלָע,
כָּעַ קִינְדָּעַר, וָאָאָס האָבָן לִיב צַו פָּאֶרְלִיזֶר...
אוּווּ לְאָכָט מַעַן אַון מַע שְׁטִיפָּט אָפּ אַגְּאָצָן
זַוְמָעָר אַין דָּעָר קָאלְאָנִיעָ. מַע מַעְרָקָט נִישְׁטָט
אַון מַע פִּילָט נִישְׁטָט, וַיְיַדְעָג אַון דֵי חַאָקָן
לוּפָן אַחוּקָע, דֵי צִיטָט אֲבָעָר שְׁטִיטָט נִיט אַון
זַוְעָן מַע גִּיט זַיְך אַ כָּפָע, דָּאָרְפָּעָן שָׁוִין
זַיְנְגָעָן:

אַ, קִינְדָּעַרְלָאָנד, מִין קִינְדָּעַרְלָאָנד,
אַין טְרוּיְעָר אַון אַין פְּרִידְוָן,
גַּעֲקוּמָעָן אַיְזָה דָּאָך שְׁוִין דֵי צִיטָט,
מִיר מַוּוּן זַיְך צָשִׁידָן.
אַ, קִינְדָּעַרְלָאָנד, מִין קִינְדָּעַרְלָאָנד,
אַין טְרוּיְעָר אַון אַין פְּרִידְוָן!
אַ, קִינְדָּעַרְלָאָנד, מִין קִינְדָּעַרְלָאָנד,
אַיך וּלְדִיך לְאָנְגָּגָעָגָעָן גַּעֲדָעָנְקָעָן,
אַון קְוּמָעָן אַון דֵי חַוְּנְטָעָר-גַּעֲבָת,
וּלְעַל אַיך נָאָך דִיר אוּיך בַּעֲנָקָעָן.
אַ, קִינְדָּעַרְלָאָנד, מִין זַוְמָעָר-הַיִּים,
אַיך וּלְעַל דִיך לְאָנְגָּגָעָגָעָן."

ס'וּוִילָט זַיְך נִיט פָּאֶרְלָאָזָן דָּאָס וִזְנְדָעָר
לָאָנד, קִינְדָּעַרְלָאָנד. ס'וּוִילָט זַיְך נִיט צְוָרִיקָן
פָּאָרְזָן צָוּם טּוּמָל אַון רְוִישָׁ פָּוֹן דָעָר חַעְלָס
שְׁאָט נִוּ-יַאֲרָק, אֲבָעָר דֵי זַוְמָעָר-וּוּאָקָזִיעָס
זַיְנְגָעָן אַיְזָה שְׁוִין פָּאֶרְכָּי...
אַלְכּוֹן מִיט פָּאֶרְשְׂטִידְעָט גַּנְיָטָר אַון שְׁטוּצִיקָע
הַעֲנוּט... אַלְכּוֹן לְעַרְכָּר, דֵי "שְׁוּסְסְטָעָר" אַון
די קִינְדָּעַר - סָגְנִיתָאָרָן האָבָן אַן אוּיגָ אַוְיָחָד
דָעָט אַון יַעֲדָע בָּאָנְגָּאָלָא קִינְדָּעַר, וְאַס האָלָט
וְיך דֵי גַּאנְגָּעָ צִיטָט דִין, קְרִינְגָּט אַ פרִוְּגָן.

יַעַדְן פָּרִיטִיק, בָּאָלָד נָאָך אַנְבִּיטִיסָן, הַיְבִיסָט
זַיְך אַן דֵי גַּעֲנָעָרָאָל-רִיְיָנִיקָוָנָג אַין דָעָר קָאָלָאָנִיעָ.
די קִינְדָּעַר זַיְנְגָעָן בָּאַשְׁעַטִּיקָעָס זַיְבִּינְגָן. מַע
גַּעַטְמָ אַרְוִיס דֵי בָּעָטָן צַוְּפָטָעָרָן. מַע קָלָאָטָס
אַיִיס דֵי בָּאַטְרָאָזָן, מַע קָעָרָט אַון מַע חַאָשָׁט.
יַעַדְעָר אַיְנָעָר וְוִיל זַיְך אַוְיסְצִיכְנָעָן, וְוִיל
טָאָן וָאָאָס מַעַר אַרְבָּעָט. יַעַדְעָר אַיְנָעָר וְוִיל,
אוּ זַיְנָן בָּאָנְגָּאָלָאָק זַיְך זַיְנְגָּט אַין דֵי רִינְסָטָע אַין
דָעָר קָאָלָאָנִיעָ. וְשָׁאָלָעָחָעָט בָּעָן סָאָקָעָ נִיט
קִימָן וְוָאָסָעָר אַון קִימָן פּוּחוּת אַון מַע רִיבְּטָט
די דִּילָן אַון חַעַנְטָט, בֵּין מַעַן אַיְזָה וְיִכְעָר,
אוּ מַיְאָזָה רִין. פָּאֶרְטִיק מַיט דָעָר בָּאָנְגָּאָלָאָק,
הַיְבִיסָט זַיְך אַן אַ סְדָּרָה בָּעָטָן. מַע צִיט אֲבָעָר
דֵי קִישְׁנָס מַיט רִינְגָע צִיכְלָעָן אַון לְיִלְעָכָעָר
אוּן יַעַדְעָר אַיְנָעָר בָּאָמִיטָזָן, אוּ זַיְנָן בָּעָטָל
זַיְך זַיְנְגָעָן דָאָס שְׁעַנְסָטָע. וְהָעָן אַלְכּוֹן סָאֶרְטִיק, נִיט
וּוְכָט יַעַדְעָר קָלִיְינִיקָיס אַון שְׁעַפְטָט נְחָתָה, וָאָאָס
זַיְנָן בָּאָנְגָּאָלָאָק אַיְזָה הַיְנָטָט זַיְוִי שִׁין אַון רִין.
מַעַנְדָּעָלָע אַיְזָה אֲבָעָר הַיְנָטָט נִיט צְוָרִידָן. זַיְנָן
בָּעָט אַיְזָה אַיְם נִישְׁטָט אַוְיָחָד גַּטְסָטָגָעָקָומָעָן
אוּן אַלְטָט נִקְמָה נִעְמָט עַר אַון שְׁלָאָגָט דָאָס
בָּעָט...

אַ סְרָקִינְדָּעַר הַצְּבָן גָּאָר אַ טְבָע צַו פָּאֶרְ
לִין זַיְעָר זַיְף, צָאָן-בְּעָרְשְׂטָלְעָן, קַעְמָלְעָן אַון
וָאָאָס נִיטָזָן נִישְׁטָט אַיְנִינְיאָל אַיְזָה אַוְיָנְגָעָקָומָעָן
זַיְך לְאָכָן, מַעַנְדָּעָלָע הָאָט אַינְדָּעָרְטִי אַרְוָם,
גַּעַזְוָכָט זַיְנְגָעָן הַוִּיזֶר. גַּוְאָלָד, זַיְנְגָעָן מִינְבָּנָע
הַוִּיזֶר? וּוּרָר הָאָט צְוָגָעָמָעָן מִינְגָעָן הַוִּיזֶר?
נָאָך אַלְכּוֹן גַּאנְגָּעָר וּכְעַנְיִישָׁ וּמִיטָז זַיְך אַרְוִיס, אַוְיָחָד

Summer in Camp „Rinderland“

b y

A. L E I B

New-York.

Verlag „Chawer“

1930.